

РЕШЕНИЕ

№ 14

гр. С. , 15.02.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 162 СЪСТАВ в закрито заседание на петнадесети февруари, през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: **ВАСИЛЕНА Л. ДРАНЧОВСКА**

като разгледа докладваното от **ВАСИЛЕНА Л. ДРАНЧОВСКА** Гражданско дело № 20201110144749 по описа за 2020 година

при секретаря **Анелия Георгиева**, като разгледа **гр.д. № 44749** по описа за **2020 г.**, за да се произнесе, взе предвид следното:

Предявени са положителни установителни иски с правно основание чл. 422 ГПК, вр. с чл. 92 ЗЗД, вр. с чл. 235 КТ и чл. 86 ЗЗД, както и е прието за съвместно разглеждане възражение за прихващане с активни вземания с правно основание чл. 128, т. 2 и чл. 224 КТ и чл. 86 ЗЗД.

Ищецът „Б.Д.Ж.П.П.“ ЕООД твърди, че по силата на договор от 03.09.2018 г. ответницата е завършила курс за придобиване на квалификация за длъжността „билетен касиер“, като съгласно уговореното след завършване на курса, считано от 03.12.2018 г., ответницата се е задължила да работи на посочената длъжност в Поделение „П.П. – С.“ към ищцовото дружество за срок от 3 години. Поддържа, че ответницата не е изпълнила това свое задължение, като на 03.10.2019 г. е подала заявление за прекратяване на трудовото й правоотношение с предизвестие, като на това основание е била освободена от длъжност, считано от 04.11.2019 г., т.е. 2 години и 1 месец преди изтичане на срока. Твърди, че в този случай на основание чл. 15 и чл. 17 от договора ответницата дължи възстановяване на всички направени разходи по нейното обучение, както и неустойка за неизпълнение пропорционално от уговорения размер от 1200 лв. според срока на неизпълнение, в който не е полагала труд при ищеца (две години и един месец). Поддържа, че е поканил ответницата да плати сумата с писмо, но същото се е върнало като непотърсено и задължението не е погасено, поради което претендира сумата от 1858,08 лв., представляваща неустойка по чл. 15 от договор за придобиване на професионална квалификация и правоспособност от

03.09.2018 г. в размер на подлежащите на връщане разходи по обучение (410 лв., учебна такса, 1321,36 лв., платена издръжка на лицето за периода м. 09. – м. 11.2018 г. и 126,72 лв., платена допълнителна такса за обучение на преподавателя), сумата от 833 лв., представляваща неустойка по чл. 17 от договора, определена като пропорционална част от уговорения размер от 1200 лв. за срока на неизпълнение от 2 години и 1 месец, ведно със законната лихва върху главниците от датата на подаване на заявлението до окончателното им изплащане, както и сумата от 65,03 лв., лихва за забава върху главницата за периода от 23.10.2019 г. до 17.01.2020 г., за които е издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК от 15.05.2020 г. по гр.д. № 2784/2020 г. по описа на СРС, 162 състав.

Ответницата Н. П. Н. оспорва исковете по основание, като признава, че между страните е възникнало облигационно правоотношение по посочения договор за обучение с описаното съдържание, но счита, че в случая не са настъпили предпоставките за начисляване на неустойки по реда на чл. 15 и чл. 17 от договора. В тази връзка излага твърдения, че е подала заявление за прекратяване на трудовото правоотношение на 03.10.2019 г., но преди да изтече срокът на предизвестие е оттеглила същото с молба до ищеца. Поддържа, че работодателят не се е съгласил с оттеглянето на предизвестие и е издал заповед за прекратяване на правоотношението, считано от 04.11.2019 г., но към този момент счита, че вече е отпаднала предпоставката за реализиране на отговорността на ответницата по чл. 15 и чл. 17 от договора за обучение, тъй като е липсвало нейното желание за прекратяване на трудовия договор. Оспорва акцесорната претенция за заплащане на лихва за забава, като счита, че липсва основание същата да се претендира от връчването на поканата на 23.10.2019 г., след като вземането за неустойки е възникнало едва с прекратяване на трудовото правоотношение, считано от 04.11.2019 г., а след тази дата липсва покана от кредитора за плащане. При условията на евентуалност навежда възражение за прихващане на претендираната от ищеца главница за неустойка от 1858,08 лв. с нейни насрещни вземания за нетни трудови възнаграждения в размер на 1229,30 лв. за периода м. 09.2019 г. – м. 11.2019 г., за обезщетение за неползван платен годишен отпуск от два дни през 2019 г. в размер 54,50 лв. и за лихва за забава върху тях в размер на общо 142,32 лв. за периода 30.09.2019 г. – 23.11.2020 г.

Съдът, като съобрази доводите на страните и обсъди събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

-

По исковете с правно основание чл. 422 ГПК, вр. с чл. 92 ЗЗД и чл. 235 КТ

За основателността на предявените искове в тежест на ищеца е да установи наличието на облигационно правоотношение с ответника по валиден договор за придобиване на професионална квалификация и правоспособност от 03.09.2018 г., наличието на неустойка

съглашение в случай на неизпълнение на задължението на ответницата за полагане на труд при ищеца за срок от три години след приключване на обучението, настъпване на предпоставките по неустоечното съглашение, както и размера на уговорената неустойка (включително на разходите за обучителния курс, издръжката и допълнителните такси за обучение, формиращи една от претендираните неустойки). При установяване на тези обстоятелства в тежест на ответницата е да докаже, че е изпълнила задължението си по договора, респ. че е погасила претендираните неустойки.

С оглед твърденията на страните и на основание чл. 145, ал. 1, т. 3 и т. 4 ГПК по делото са обявени за безспорни и ненуждаещи се от доказване обстоятелствата, че между ищеца и ответника е сключен валиден договор за придобиване на професионална квалификация и правоспособност от 03.09.2018 г., по силата на който ответницата е имала задължение да полага труд при ищеца за срок от три години, считано от 03.12.2018 г.; че трудовото правоотношение между страните е било прекратено две години и един месец преди изтичане на този тригодишен срок; че съобразно договора за обучение при прекратяване на трудовото правоотношение по желание на ответницата преди изтичане на срока същата дължи неустойки, които в случая са в размер на претендираните суми. Спорно по делото остава единствено обстоятелството дали са настъпили предпоставките за реализиране на отговорността на ответницата по включеното в договора неустоечно съглашение.

Видно от клаузата на чл. 10 от договора, след успешното завършване на обучението си Н. П. Н. се е задължила в едномесечен срок да постъпи на работа в системата на „Б.Д.Ж.П.П.“ ЕООД (което за ответницата се е случило на 03.12.2018 г.) и да работи на длъжността, за която е обучавана, за срок от три години. В случай че преди изтичане на този срок обучаемият прекрати трудовото правоотношение по собствено желание – на основание чл. 326 КТ (с предизвестие), чл. 327, ал. 1, т. 3а, 4, 6 и 9 КТ (без предизвестие), чл. 330, ал. 1 КТ или при дисциплинарно уволнение по чл. 330, ал. 2, т. 6 КТ, същият следва да възстанови всички направени разходи по неговото обучение (учебна такса, изплатена издръжка, разходи за допълнителни възнаграждения на обучаващото го лице и др., които в случая са в общ размер от 1858,08 лв.), както и да заплати на ищцовото дружество неустойка в размер на 1200 лв. при пълно неизпълнение относно срока на работа или неустойка в размер, определен пропорционално от сумата от 1200 лв. за частта от тригодишния срок по чл. 10, през който не е полагал труд поради прекратяване на трудовото правоотношение на посочените основания (в случая изчислената пропорционално сума е в размер на 833 лв.) – чл. 15 и чл. 17 от договора.

Между страните не се спори, а и от представените по делото писмени доказателства се установява, че трудовото правоотношение между ищеца и ответницата, възникнало по трудов договор № 192/30.11.2018 г., влязъл в сила считано от 03.12.2018 г., е прекратено със заповед № 135/29.10.2019 г. на директора на ППП С. на основание чл. 326 КТ и заявление от служителя с вх. № 93-01-160/03.10.2019 г., с което Н. П. Н. е изявила желание да бъде освободена от длъжността, която заема в ищцовото дружество, с едномесечно предизвестие от същата дата, по лични причини (л. 44 от делото). Действително, със заявление с вх. № 93-

01-160/15.10.2019 г. ответницата е изявила желание да оттегли предизвестието си за напускане (след като на предния ден ѝ е връчена при отказ заповед за определяне на размера на дължимите от нея неустойки), но доколкото това заявление е достигнало до работодателя след получаване на предизвестието и последният не е изразил съгласие по чл. 326, ал. 4, изр. последно КТ, правоотношението е било валидно прекратено с изтичане на едномесечното предизвестие на служителя, считано от 04.11.2019 г.

Във връзка с възраженията в отговора на исковата молба следва да се отбележи, че описаното поведение на ответницата не променя основанието за прекратяване на трудовия договор и не прехвърля инициативата за това на работодателя – съгласно разпоредбата на чл. 326 КТ и трайната съдебна практика (Решение № 280 от 12.10.2015 г. на ВКС по гр. д. № 1898/2015 г., IV г. о., и др.), едностранното волеизявление на служителя за отправянето на предизвестие за прекратяване на трудовото правоотношение поражда действие от получаването му от насрещната страна и от този момент установява окончателни правни последици (прекратяване на правоотношението с изтичане на определения срок).

Едностранното волеизявление може да бъде оттеглено, но единствено преди да е породило действието си, като след това то става неоттегляемо. Това общо правило е възпроизведено в разпоредбите на чл. 326, ал. 4, изр. 2 и 3 КТ, съгласно които работникът или служителят може да оттегли предизвестието за прекратяване на трудовия договор, ако съобщи за това преди или едновременно с получаването му. Прекратяването на трудовото правоотношение може да бъде осуетено и до изтичането на срока на предизвестието, но със съгласието на работодателя, а ако същото не бъде дадено, правоотношението се прекратява поради изявеното от служителя желание, което по гореизложените аргументи е неоттегляемо. В този смисъл, не може да се приеме, че след като Н. П. Н. е заявила оттегляне на предизвестието преди изтичането му, то трудовият договор е бил прекратен не по нейно желание, а по инициатива на работодателя – изявеното от нея желание за прекратяване не може да бъде валидно оттеглено, след като е било съобщено на работодателя, а последният не е длъжен да се съгласява с отмяната на предизвестието по средата на срока му, доколкото към този момент е възможно вече да е предприел действия по попълване на персонала с друго лице, а и даването на съгласие създава потенциална възможност за служителя да злоупотребява в бъдеще с добросъвестността на работодателя си, като периодически отправя и оттегля едностранни предизвестия и създава несигурност в отношенията им.

С оглед на изложеното, настоящият съдебен състав намира за установено, че трудовото правоотношение между страните е било прекратено преди изтичане на уговорения тригодишен срок по собствено желание на служителя на основание чл. 326 КТ, изрично предвидено като предпоставка за начисляване на неустойки по чл. 15 и чл. 17 от договора за придобиване на професионална квалификация и правоспособност от 03.09.2018 г., поради което ответницата дължи същите в размер на претендираните суми от 1858,08 лв. (разходи за обучение) и 833 лв. (пропорционална неустойка).

По възражението за прихващане

Предвид основателността на предявените искове за главница по делото се е събднало вътрешно-процесуалното условие за разглеждане по същество на заявеното от ответницата при условията на евентуалност възражение за прихващане с нейни насрещни активни вземания с правно основание чл. 128, т. 2 и чл. 224 КТ и чл. 86 ЗЗД, по които в тежест на ответницата да установи наличието на трудово правоотношение с ищеца, по което за процесния период е престирала труд, размера на уговореното трудово възнаграждение, както и че правоотношението е било прекратено и е останал неползван платен годишен отпуск от два дни, за които ѝ се дължи обезщетение в претендирания размер; респ. че ищецът е изпаднал в забава с настъпване на уговорения срок за плащане или при липса на такъв – с връчване на покана. При установяване на тези обстоятелства в тежест на ищеца е да докаже, че е погасил паричните си задължения за трудови възнаграждения и обезщетение на падежа.

С оглед твърденията на страните във връзка с възражението за прихващане по делото са обявени за безспорни и ненуждаещи се от доказване обстоятелствата, че през посочения период от м. 09.2019 г. до м. 11.2019 г. ответницата е полагала труд по трудово правоотношение с ищеца, за което ѝ се дължи нетно възнаграждение в претендирания размер от 1229,30 лв., респ. че същото е прекратено и ѝ се дължи обезщетение за неползван платен годишен отпуск от два дни в размер на 54,50 лв. Изложеното се потвърждава от представените по делото писмени доказателства, като от съдържанието на трудовия договор (чл. 7) е видно, че трудовото възнаграждение се изплаща на две части – аванс до 15-то число на текущия месец, а заплата и останалите възнаграждения за предходния месец - до 30-то число на текущия месец. Видно от представените от ответницата банкови извлечения, на 13.09.2019 г. същата е получила по банков път аванс за м. 09.2019 г. в размер на 200 лв. (сумата не е включена в заявената претенция по възражението за прихващане и е приспаднала от нея, видно от удържките по представените фишове за заплати, въз основа на които ответницата е определила размера на активните си вземания), а на 27.09.2019 г. е получил остатък от заплата си за предходния месец 08.2019 г., респ. на 28.08.2019 г. е получила остатък от заплата си за предходния месец 07.2019 г.

Следователно, в настоящия случай ищецът е изпаднал в забава по отношение на непогасения остатък от трудовото възнаграждение за м. 09.2019 г. в размер на 493,54 лв. не от 30.09.2019 г., а от 31.10.2019 г., доколкото същият е имал срок за плащане до 30.10.2019 г. да погаси задължението си за предходния месец и от следващия ден е изпаднал в забава, като до посочената крайна дата 23.11.2020 г. дължи мораторно обезщетение в размер на законната лихва от 53,47 лв.; за трудовото възнаграждение за м. 10.2019 г. ответникът дължи лихва за забава от 01.12.2019 г. и до 23.11.2020 г. същата е в размер на 64,50 лв. (във фиша за м. 10.2019 г., с който ответницата е съгласна, не е начислен аванс, дължим по-рано); а за трудовото възнаграждение за м. 11.2019 г. ответникът дължи лихва за забава от 31.12.2019 г. и до 23.11.2020 г. същата е в размер на 8,13 лв. По отношение на дължимото обезщетение за неползван платен годишен отпуск от 54,50 лв. приложение намира разпоредбата на чл. 228, ал. 3 КТ, според която същото се изплаща не по-късно от последния ден на месеца, следващ

месеца, през който правоотношението е прекратено, т.е. работодателят е следвало да го изплати в срок до 31.12.2019 г. (правоотношението е прекратено през м. 11.2019 г.), като от 01.01.2020 г. е изпаднал в забава и до посочената крайна дата 23.11.2020 г. дължи законна лихва в размер на 4,97 лв. Във връзка с възраженията на ищеца следва да се отбележи, че същият не се е освободил от последиците на забавата си поради неосигурено съдействие от кредитора, тъй като, видно от приложените банкови извлечения от сметката на Н. П. Н., „Б.Д.Ж.П.П.“ ЕООД е разполагало с данни за банковата сметка на служителя и утвърдената между тях практика е била за безкасово изплащане на възнагражденията, поради което депонирането на дължимите суми на каса в дружеството и на разположение на ответницата да ги получи в брой не е равнозначно на изпълнение на паричното му задължение и не го освобождава от задължението да плати мораторно обезщетение.

С оглед на изложеното, по делото се установява, че в ползва на ответницата са възникнали изискуеми насрещни компенсаруми парични вземания в размер на 1229,30 лв., непогасени нетни трудови възнаграждения за периода м. 09.2019 г. – м. 11.2019 г., 54,50 лв., обезщетение за неползван платен годишен отпуск от два дни за 2019 г., както и общо 131,97 лв., обезщетение за забава върху главницата за периода 31.10.2019 г. – 23.11.2020 г., като за разликата до пълния предявен размер от 142,32 лв. и за периода 30.09.2019 г. – 30.10.2019 г. възражението за прихващане с вземане за мораторно обезщетение се явява неоснователно. Налице са насрещни еднородни изискуеми вземания на страните по делото, които следва да бъдат прихванати по наведеното от ответната страна възражение до размера на по-малкото от тях, като вземането на ищеца за неустойка по чл. 15 от договора в размер от 1858,08 лв. се явява частично погасено поради прихващане със сумата по насрещните активни вземания на ответницата от общо 1415,77 лв. – арг. чл. 103, ал. 1 и 104, ал. 2 ЗЗД. На това основание предявената искова претенция по чл. 422, вр. с чл. 92 ЗЗД и чл. 235 КТ следва да бъде уважена за сумата от 833 лв., неустойка по чл. 17 от договора, както и за непогасения остатък от 442,31 лв., неустойка по чл. 15 от договора, като за разликата до пълния предявен размер на тази неустойка от 1858,08 лв. следва да бъде отхвърлена като погасена чрез прихващане.

По иска с правно основание чл. 422 ГПК, вр. с чл. 86 ЗЗД

По този иск в тежест на ищеца е да установи наличието на главен дълг и изпадането на ответника в забава – с настъпването на уговорения падеж или при липса на такъв – с отправянето на покана и получаването ѝ от длъжника.

В договора липсва уговорен падеж за изплащане на дължимите неустойки по чл. 15 и чл. 17, поради което длъжникът изпада в забава след покана – арг. чл. 84, ал. 2 ЗЗД. Такава е връчена на ответницата при отказ на 14.10.2019 г. (обективирана в заповед № 913/10.10.2019 г. на директора на ППП С. – л. 45 от делото), но същата не е произвела действие, доколкото към този момент изискуеми парични вземания на ищеца за неустойки все още не са съществували – същите са възникнали едва от 04.11.2019 г., когато трудовото правоотношение е било прекратено. По делото липсват данни след тази дата и преди

подаване на исковата молба Н. П. Н. да е била надлежно поканена да плати дълга си – приложеното писмо с изх. № 93-01-160/23.10.2019 г. (л. 41 от делото) е било изпратено до адреса на ответницата в гр. Сливен, но не ѝ е било връчено, а пратката е била върната като непотърсена без данни дали и колко пъти лицето е търсено на адреса и събрани ли са сведения дали го е напуснало. Ето защо, настоящият съдебен състав намира, че преди подаване на исковата молба по настоящото дело ответницата не е била поканена да плати задълженията си за неустойки, поради което за посочения период от 23.10.2019 г. до 17.01.2020 г. не е изпаднала в забава, като искът по чл. 422, вр. с чл. 86 ЗЗД за сумата от 65,03 лв. се явява неоснователен и следва да се отхвърли.

По разноските

В съответствие със задължителните тълкувателни разяснения на Тълкувателно решение № 4/2013 г. на ВКС, ОСГТК, т. 12, съдът следва да се произнесе и по разпределението на отговорността за разноски в заповедното и исковото производство. Предвид изначалната основателност на предявените иски за главница и частичното им отхвърляне само поради наведеното от ответницата възражение за прихващане, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК заявителят (ищец) има право на направените от него разноски в двете производства съобразно основателната му по същество претенция за главница и неоснователната претенция за лихва за забава в размер на 213,81 лв., платена държавна такса и юрисконсултско възнаграждение в исковото производство (за заповедното производство страната не е поискала присъждане на разноски със заявлението по чл. 410 ГПК, поради което искането му в този смисъл, направено за пръв път в исковата молба по чл. 422 ГПК, е преклудирано). На основание чл. 78, ал. 1 и ал. 3 ГПК ответницата има право на разноски съобразно отхвърления иск за лихва за забава върху неустойките, респ. съобразно основателната част на възражението за прихващане в размер на 213,88 лв., платено адвокатско възнаграждение.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по предявените от „Б.Д.Ж.П.П.“ ЕООД, ЕИК, със седалище и адрес на управление: гр. С., ул. „И.В.“ № 3, срещу Н. П. Н., ЕГН *****, с адрес: гр. С., ж.к. „С.“, бл. 21, вх. Е, ап. 93, положителни установителни иски с правно основание чл. 422 ГПК, вр. с чл. 92 ЗЗД и чл. 235 КТ, че Н. П. Н. дължи на „Б.Д.Ж.П.П.“ ЕООД сумата от **442,31 лв.**, представляваща непогасен остатък от неустойка по чл. 15 от договор за придобиване на професионална квалификация и правоспособност от 03.09.2018 г. в размер на подлежащите на връщане разходи по обучение, както и сумата от **833 лв.**, представляваща неустойка по чл. 17 от договора, определена като пропорционална част от

уговорения размер от 1200 лв. за срока на изпълнение от 2 години и 1 месец, ведно със законната лихва върху главниците от датата на подаване на заявлението – 21.01.2020 г., до окончателното им изплащане, за които е издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК от 15.05.2020 г. по гр.д. № 2784/2020 г. по описа на СРС, 162 състав, като **ОТХВЪРЛЯ** иска с правно основание чл. 422 ГПК, вр. с чл. 92 ЗЗД и чл. 235 КТ за разликата над уважения размер от 442,31 лв. до пълния предявен размер от 1858,08 лв., неустойка по чл. 15 от договора, **като погасен чрез прихващане** със сумата от **общо 1415,77 лв.**, представляваща нетни трудови възнаграждения на ответницата за периода м. 09.2019 г. – м. 11.2019 г. (1229,30 лв.), обезщетение за неползван платен годишен отпуск от два дни за 2019 г. (54,50 лв.) и лихва за забава върху тях за периода 31.10.2019 г. – 23.11.2020 г. (131,97 лв.), както и **ОТХВЪРЛЯ** иска с правно основание чл. 422 ГПК, вр. с чл. 86 ЗЗД за сумата от 65,03 лв., лихва за забава върху главницата за периода от 23.10.2019 г. до 17.01.2020 г., **като неоснователен**.

ОТХВЪРЛЯ наведено при условията на евентуалност от Н. П. Н., ЕГН *****, с адрес: гр. С., ж.к. „С.“, бл. 21, вх. Е, ап. 93, срещу „Б.Д.Ж.П.П.“ ЕООД, ЕИК, със седалище и адрес на управление: гр. С., ул. „И.В.“ № 3, възражение за прихващане с активно вземане с правно основание чл. 86 ЗЗД за **разликата над уважения размер от 131,97 лв. до пълния предявен размер от 142,32 лв.**, обезщетение за забава в размер на законната лихва върху дължимите трудови възнаграждения и обезщетение за неползван платен годишен отпуск за периода 30.09.2019 г. – 30.10.2019 г.

ОСЪЖДА Н. П. Н., ЕГН *****, с адрес: гр. С., ж.к. „С.“, бл. 21, вх. Е, ап. 93, да заплати „Б.Д.Ж.П.П.“ ЕООД, ЕИК, със седалище и адрес на управление: гр. С., ул. „И.В.“ № 3, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК сумата от **213,81 лв.**, разноски в исковото производство.

ОСЪЖДА „Б.Д.Ж.П.П.“ ЕООД, ЕИК, със седалище и адрес на управление: гр. С., ул. „И.В.“ № 3, да заплати на Н. П. Н., ЕГН *****, с адрес: гр. С., ж.к. „С.“, бл. 21, вх. Е, ап. 93, на основание чл. 78, ал. 1 и ал. 3 ГПК сумата от **213,88 лв.**, разноски в производството.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчване на препис на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____